

Asia: VN/10314/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varainsiirtoverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kemijärven kaupunki antaa lausuntonaan Kuntaliiton lausuntoon pohjautuen seuraavaa:

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistamisessa oli palveluiden rahoitusvastuun siirtymien kunnilta valtiolle tarkoitus järjestää verovelvollisten kannalta neutraalilla tavalla, toisin sanoen siten, ettei verotuksen taso uudistuksen seurauksena kiristyisi. Tämä pitää sisällään päätelmän verotuksellisesta neutraalisuudesta myös asianosaisten julkisyhteisöjen tasolla. Mikäli uudistus aikaansaisi ylimääräistä verorasitusta kunnissa, kohdistuisi verorasituksen lisäys väistämättä edelleen kuntalaisiin. Sote-uudistuskäytännön säätämisen yhteydessä valtiovarainvaliokunta piti lausunnossaan (VaVL 1/2021 vp) erikseen tärkeänä, ettei hoitorakennusten yhtiöittämisestä aiheutuisi tulo- eikä varainsiirtoveroseuraamuksia.

Tilanteissa, joissa järjestämisvastuullinen kunta on harjoittanut omistamissaan sote- ja pelastuskiinteistöissä ko. toimintaa vuoden 2022 loppuun saakka ja on voimaanpanolain 22 §:n perusteella velvoitettu vuokraamaan tilat hyvinvointialueelle, ei mainitun siirtymäajan puitteissa syntyne tilanteita, joissa kuntalakiin perustuva yhtiöittämisvelvollisuus voisi realisoitua. Sen sijaan voimaanpanolain 25 §:n perusteella siirtyvien sopimusten osalta lienee epävarmaa, missä määrin olemassa olevien sopimusten sopimusehtoja voidaan uudelleen muotoilla ilman että yhtiöittäminen tulisi suorittaa ja varainsiirtovero näin tulisi maksettavaksi. Eittämättä näissäkin tilanteissa tarve muotoilla sopimusehtoja uudelleen johtuu lainsäädännön edellyttämästä vuokraussuhteen suuntautumisesta kuntakonsernin ulkopuolelle.

Sote-uudistus astui voimaan ja voimaanpanolain 25 §:n perusteella siirtyvät vuokrasopimukset muuttuivat kiinteistönomistajan ja hyvinvointialueen väli-siksi 1.1.2023 alkaen. Tarve neuvotella näitä sopimuksia uudelleen on siis ilmennyt jo ennen esitetyn määräaikaisen varainsiirtoverovapauden voi-maansaattamista.

Esityksen mukaan varainsiirtoverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 43 ja 43 a §:ää sovellettaisiin hallituksen esityksen antamispäivänä 2023 tai sen jälkeen tehdyn sopimuksen perusteella tapahtuneeseen luovutukseen. Jotta saavutettaisiin voimaanpanolain seurauksena aiheutuneiden varainsiirtoverovaikutusten kattavaan huomioimiseen, tulisi säännöksen voimaantulo ulottaa alkamaan vuoden 2023 ensimmäiseen päivään, jolloin palveluiden järjestämistä siirtyi hyvinvointialueille. Vuoden 2023 ensimmäisen päivän ja hallituksen esityksen antamispäivän välillä tulisi verovaikutuksen saavuttamiseksi soveltaa palautusmenettelyä.

Hallituksen esitysluonnoksella esitetään elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin lisättäväksi väliaikainen säännös 52 j § sen määrittelemiseksi, mistä arvoista vastaanottava yhtiö voisi tehdä poistoja, kun toimitiloissa harjoitettu vuokraustoiminta siirtyy normaalin yhteisöverotuksen piiriin. Esityksen mukaan siirretyt varat tulisi arvostaa varojen siirtoa edeltävältä viimeksi päättyneeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen mukainen omaisuuden ja pitkävaikutteisten menojen kirjanpitoarvo. Esityksessä tätä perustellaan sillä, että arvostaminen esimerkiksi käypään arvoon, johtaisi perusteettomaan etuun suhteessa kilpailijayrityksiin verotuksessa hyväksikäytettävän liiallisen kuluvarannon kautta.

Kuntalain 130 §:ssä säädetään kunnan omistaman kiinteistön luovutuksen tai vuokrasopimuksen markkinaehtoisuuden määrittelystä. Pykälän toisessa momentissa säädetään, että ”Kunnan luovuttaessa tai antaessa vuokralle vähintään kymmeneksi vuodeksi omistamansa kiinteistön ilman 1 momentin mukaista tarjouskilpailua, puolueettoman arvioijan on arvioitava kiinteistön markkina-arvo tai markkinaperusteinen vuokrataso”.

Esitetty EVL 52 j § olisi ristiriidassa kuntalain säännöksen kanssa. Kyseinen ristiriita tulisi poistaa lisäämällä kuntalakiin määräaikainen pykälä varojen arvostamisesta kirjanpitoarvoon varainsiirtoverolain 43 a §:n mukaisissa tilanteissa.

Kemijärven kaupunginhallitus 18.9.2023

Kuvaja Tuula
Kemijärven kaupunki